

Vandeadvokaat Karl Haavasalu
Advokaadibüroo Barrister

Teie: 16.02.2024

Meie: 08.03.2024 nr 9-1/2024-015-2

Kiri edastatud digitaalselt aadressil: karl.haavasalu@barrister.ee,

Vastus selgitustaotlusele

Austatud härra Haavasalu

Pöördusite 15. veebruaril 2024 Konkurentsiameti poole selgitustaotlusega, mis puudutas ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumistasu küsimusi.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse (ÜVVKS) § 66 lõike 3 kohaselt teeb Konkurentsiamet järelevalvet ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinna ja liitumistasu õigusaktidele vastavuse üle. Seega ei kuulu liitumislepingu sõlmimise üle järelevalvet tegemine ameti pädevusse. ÜVVKS § 66 lõike 10 kohaselt teeb järelevalvet väljaehitatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise, sealhulgas ebaseadusliku liitumise üle kohaliku omavalitsuse üksus. ÜVVKS § 18 lõike 1 kohaselt kehtestab kohaliku omavalitsuse volikogu määrusega ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise eeskirja. ÜVVKS § 18 lõike 2 punkti 1 kohaselt peab eeskiri sisaldama vähemalt nõudeid liitumissetpanekule ning liitumissetpanekule vastamise tähtaega ja korda. Seega peab liitumine toimuma kohaliku omavalitsuse eeskirja kohaselt ning järelevalvet selle üle teostab kohaliku omavalitsuse üksus.

Järgnevalt anname teie küsimustele selgitusi lähtuvalt ameti senisest praktikast.

1) Teie esimese, teise ja neljanda küsimuse võib kokku võtta nii: kuidas toimub ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga (ÜVK) liitumistasu suuruse arvutamine siis, kui uute liitujate jaoks on vaja ümber ehitada ka olemasolev ÜVK.

Iga konkreetse vee-ettevõtja puhul tuleb liitumistasu suuruse arvutamisel lähtuda liitumistasu suuruse arvutamise metoodikast. Järgnevalt selgitame Konkurentsiameti senist praktikat.

Konkreetses arenduspiirkonna kinnistute liitmiseks vajalikele arendamiskuludele lisaks võivad arendamiskomponendiks olla ka ümberehituskulud veetöötlus- ja reoveepuhastusjaamas või uue veetöötlus- ja reoveepuhastusjaama rajamise kulud ning olemasoleva peatorustiku võimsuse tõstmise kulud, kui liituja suure liitumisvõimsuse ehk arendamistasu arvestusaluse tõttu võrreldes olemasolevaga on vajalikud muudatused eelnimetatud objektides.

Arendamistasu võib sisaldada mitut arendamiskomponenti. Iga arendamiskomponent võetakse arendamistasus arvesse proportsionaalselt konkreetse liituja liitumisvõimsusega summaarsest liitumisvõimsusest, mis on seotud konkreetse arendamiskomponendiga. Liitumisvõimsuseks ehk arendamistasu arvestusaluseks on liitumistaotluses ja/või liitumistingimustes ja/või liitumislepingus sätestatud arvutuslik vooluhulk liiter sekundis (l/s).

Arvutuslik vooluhulk sõltub liituja planeeritavatest veevõtuseadmetest (segistid, pesumasinad, klosetipotid, jms). Vooluhulk on aluseks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni torustike ja seadmete projekteerimisel ja dimensioneerimisel. Vooluhulk ei ole samastatav kliendi tegeliku veetarbimisega, vaid näitab selle kliendi võimalikku suurimat veevõttu. Liitumistasus sisalduda võiva mitme arendamiskomponendi paremaks selgitamiseks lisame järgmise näite.

Näide: Liituda soovib arenduspiirkond, mille kinnistute arvutuslike vooluhulkade summa on 10 l/s. Ainult selle piirkonna arendamiseks tehtavad kulud moodustavad esimese arenduskomponendi (AK1).

AK1 kuulub täies mahus katmisele arenduspiirkonna kinnistute liitumistasudega. Arenduspiirkonnale veevarustuse tagamiseks tuleb teha ümberehitustöid olemasolevas veepumpas. Need kulud moodustavad teise arenduskomponendi (AK2).

Olemasolev veepumpla teenindab vee-ettevõtja olemasolevaid kliente, kelle arvutuslike vooluhulkade summa on 20 l/s. AK2 lülitatakse arenduspiirkonna liitumistasudesse proportsionaalselt ehk liitumistasudega kaetav osa arvutatakse järgmiselt:

$$(AK2 \times 10 \text{ l/s}) / (10 \text{ l/s} + 20 \text{ l/s}) = (AK2 \times 10 \text{ l/s}) / 30 \text{ l/s} = AK2 \times \frac{1}{3}$$

Arenduspiirkonna reovee ärajuhtimise tagamiseks on vajalik tõsta olemasolevate kanalisatsioonitorustike ja reovee ülepumpla võimsust. Need kulud moodustavad kolmanda arenduskomponendi AK3. Ümber ehitatavad torustik ja pumpla teenindavad vee-ettevõtja olemasolevaid kliente, kelle arvutuslike vooluhulkade summa on 25 l/s. Lisaks hakatakse sama torustikku ja pumplat kasutama ühe teise arendusala jaoks, mille arvutuslike vooluhulkade summa on 5 l/s. AK3 lülitatakse arenduspiirkonna liitumistasudesse proportsionaalselt ehk liitumistasudega kaetav osa arvutatakse järgmiselt:

$$(AK3 \times 10 \text{ l/s}) / (10 \text{ l/s} + 25 \text{ l/s} + 5 \text{ l/s}) = (AK3 \times 10 \text{ l/s}) / 40 \text{ l/s} = AK3 \times \frac{1}{4}$$

Arenduspiirkonna kinnistute liitumistasude arendamiskomponendiks kokku on:

$$AK1 + AK2 \times \frac{1}{3} + AK3 \times \frac{1}{4}$$

2) Veevõtukoha rajamise kulude kandmine

Nagu osundasite, siis tuleohutusseaduse § 23 lõike 3 kohaselt tagab veevõtukoha olemasolu ehitise omanik, välja arvatud juhul, kui veevõtukoha rajamine on kokku lepitud või korraldatud teisiti. Kui veevõtkoht tagab rohkem kui ühe ehitise puhul käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud nõude täitmise, tagavad veevõtukoha olemasolu nende ehitiste omanikud ühiselt.

Seega saab ÜVK-le veevõtukoha rajamine toimuda kokkuleppel vee-ettevõtjaga.

3) Liitumistasu suuruse osas kokkuleppe mittesaavutmine.

ÜVVKS § 20 lõike 1 kohaselt on vee-ettevõtjal, õigus võtta tarbimiskoha omanikult ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise eest põhjendatud liitumistasu, arvestades käesolevas seaduses sätestatud.

ÜVVKS-i eelnõu seletuskirja kohaselt toimub liitumislepinguga seotud vaidluste, sealhulgas liitumistasu vaidlustamine tsiviilkohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, esitades

vastavasisulise hagi maakohtusse. Isikud, kes ei nõustu vee-ettevõtja soovitud liitumistasuga, saavad esitada vee-ettevõtja vastu maakohtusse tsiviilkohtumenetluse korras hagi, paludes asendada vee-ettevõtja tahteavaldus liitumislepingu sõlmimiseks mõistlikel tingimustel, mh ÜVVKS-i nõuetele vastava liitumistasuga.

4) ÜVVKS § 22 lg 1 kohaselt võib vee-ettevõtja võtta liitumistasu. Liitumistasu võtmise kohustust ÜVVKS ei sätesta. Seejuures ei keela ÜVVKS liitumistasu hüvitamist kolmanda isiku poolt. Praktikas on seda kohalike omavalitsuste poolt tehtud nt Tallinna linn (vt <https://www.riigiteataja.ee/akt/426062021021>).

Selgitused Teie küsimustele oleme koostanud Konkurentsiameti senisest praktikast lähtuvalt. ÜVVKS-i väljatöötajaks on Kliimaministeerium, kelle poole võite pöörduda vajadusel täiendavalt. Järelevalvet väljaehitatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise, sealhulgas ebaseadusliku liitumise üle teeb kohaliku omavalitsuse üksus, seega on konkreetsete juhtumite korral mõistlik küsida selgitusi ka neilt.

Loodame, et saite oma küsimustele ammendava vastuse. Täiendavate küsimuste korral pöörduge alltoodud kontaktil.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Marek Piiraja
osakonnajuhataja
õigusosakond

Kiur Pöld
667 2590
kiur.pold@konkurentsiamet.ee